

Houd Mij niet vast!

Psalm 118:1, 8 en 11

Psalm 25:6

Psalm 21:1 en 4

Psalm 45:1, 5 en 6

Psalm 150:1 en 2

Lezen: Hooglied 3:1-5; Johannes 14:1-6; Johannes 20:11-18 – Tekst: Johannes 20:17a

Ds. G. Lugthart, Katwijk aan Zee

Gemeente van Christus,

Het gebeurt niet zo vaak dat we in de kerk uit het boek Hooglied lezen. En al helemaal niet als het Pasen is. Toch hebben we dat zojuist gedaan. Waarom? Nou, misschien begreep u het toen we daarna in het Paasevangelie lazen over Maria Magdalena. Want de bruid, die in Hooglied 3 zo intens op zoek is naar haar bruidegom – lijkt zij eigenlijk niet heel erg op Maria?

Maria – ze had Jezus zó lief... En als ze Hem dan kwijt is, als ze niet weet waar Zijn dode lichaam gebleven is, dan kan ze dat maar niet verwerken. Ze móet en ze zál weten waar ze Hem gelegd hebben. Want ze wil bij haar Meester zijn, zelfs nu Hij gestorven is. Als ze Hem dan uiteindelijk toch vindt en dan niet dood, maar levend, wil ze Hem vastgrijpen om Hem bij wijze van spreken nooit meer los te laten.

Maria is op zoek naar haar geliefde Meester. En die bruid uit Hooglied 3 is op zoek naar haar Bruidegom...

Zou dat kleine fragmentje uit dat oude boek Hooglied ons misschien niet kunnen helpen om ons een beetje in Maria in te kunnen leven?

De vergelijking gaat natuurlijk niet helemaal op. Waar de vergelijking stopt is het moment waarop de bruid in Hooglied 3 de bruidegom gevonden heeft en hem meeneemt naar haar binnenkamer. De Heere Jezus, de Bruidegom van Maria, zegt juist tegen haar dat zij Hem moet laten gaan. Houd Mij niet vast, nu nog niet, Maria. Want Ik ben nog niet opgevaren naar Mijn Vader in de hemel.

Maar misschien zit dat er toch ook wel een beetje in, in Hooglied 3. Want het fragmentje over die bruid eindigt best wel apart. Want dan staat er: *Ik bezweer u, dochters van Jeruzalem, als bij de gazellen of bij de hinden op het veld, dat u de liefde niet opwekt of aanwakkert, voordat het haar behaagt...* (vers 5).

Dat lijkt toch wel een vreemde conclusie te zijn. Of zegt dit misschien (profetisch) iets over de reden waarom de Heere Jezus Maria tegenhoudt? Daarover straks meer.

Eerst kijken we nog eens goed naar Maria. Naar Maria Magdalena, zoals we haar tegenkomen in het Paasevangelie in Johannes 20.

In de Paasgeschiedenis spelen de vrouwen, die Jezus van heel dichtbij gevolgd zijn, een belangrijke rol. We kwamen ze ook al tegen bij de kruisheuvel Golgotha. Toen richtte de evangelist Johannes de schijnwerper vooral op de moeder van de Heere Jezus. Als hij gaat vertellen over de opstanding, gaat al zijn aandacht juist uit naar een andere Maria, Maria Magdalena. Magdalena betekent trouwens gewoon dat ze afkomstig was uit Magdala, een klein plaatsje in het noorden van Galilea.

Wat opvalt is dat Johannes de andere vrouwen niet eens noemt... Dat is nou typisch Johannes weer. Hij maakt, geleid door de Heilige Geest, zijn eigen keuzes in dat wat hij doorgeeft. En dan gaat het bij de Geest toch vaak om de diepere betekenis van het hele gebeuren, die Hij wil doorgeven.

Johannes richt in zijn beschrijving van het Paasevangelie dus vooral zijn aandacht op Maria uit Magdala. Wie was deze Maria eigenlijk? In de kerkelijke traditie is vaak gezegd dat ze, voordat ze met de Heere Jezus in aanraking kwam, waarschijnlijk een publieke vrouw is geweest, een prostituee. Er zijn heel oude bronnen die dat al zeggen, maar in de Bijbel lezen we daar verder niets over.

In de Bijbel is het enige wat er verder over Maria Magdalena gezegd wordt dit, dat de Heere Jezus zeven demonen bij haar uitgedreven heeft. Nou, dat is niet niks. Want demonen, kwade geesten – ze

hebben uiteindelijk maar één doel en dat is om een mens kapot te maken. Als nota bene zéven van dit soort duivelse machten Maria's leven beheerst hebben, dan kan het niet anders of dan moet ze er heel slecht aan toe zijn geweest. Maar de Heere Jezus heeft haar daar dus van bevrijd! Hij heeft die oude, boze meesters weggejaagd en vanaf die tijd is Hij haar Meester geworden. Of – en dan grijp ik weer even terug op het boek Hooglied – haar Bruidegom. Niet letterlijk natuurlijk, maar geestelijk.

Nou, als je dit weet, als je de geschiedenis van Maria een beetje kent, wordt het misschien ook wel wat begrijpelijker waarom ze zo uit haar doen is, als Jezus gestorven is en ze tot de ontdekking komt dat Zijn graf leeg is. Jezus had haar gered uit de klauwen van de satan. Hij had haar het leven teruggegeven. Hoe moest het nou met haar verder? Wat zou er nu met haar gebeuren, nu haar nieuwe Meester er niet meer was? Zouden die oude demonen dan misschien niet heel snel weer terugkomen? Ik kan het wel begrijpen – dat Maria er daarom nu even helemaal doorheen zit. Dat ze hier, bij het lege graf, alleen nog maar kan huilen en huilen en huilen... Ze hebben niet alleen de levende Jezus van haar afgenomen. Nu is ze ook nog eens haar dóde Jezus kwijt! Misschien heeft ze wel gedacht dat ze op deze morgen toch nog heel dicht bij Hem kon zijn. Maar nu, nu het graf leeg is, is zelfs dat onmogelijk geworden.

Ik kan de verwarring en de wanhoop van Maria wel begrijpen...

Als je zo in beslag genomen wordt door je verdriet, kan het je zomaar overkomen dat je de dingen niet goed meer ziet. Dat zien we nu ook bij Maria gebeuren. Want als ze het dan toch niet kan laten om in het graf te kijken, dringt het zelfs niet meer tot haar door hoe bijzonder het is dat ze daar twee engelen ziet zitten, in witte kleding. De een zit aan het hoofd- en de ander aan het voeteneinde van de plaats waar Jezus gelegen heeft. Ze ziet ze wel en toch ziet ze ze ook eigenlijk niet. Want ze heeft alleen maar oog voor die lege plek tussen hen in.

Vrouw, waarom huilt u?

Omdat ze mijn Heere weggenomen hebben, en Ik weet niet waar ze Hem neergelegd hebben!

Maar Maria! Zie je dan niet hoe bijzonder dit is? Zie je dan niet dat God zelf hier blijkbaar iets tegen je wil zeggen?

Maria – nee, het lijkt wel alsof ze het gewoon niet ziet. Sterker nog, de mist van haar verdriet en haar verwarring is zo groot, dat ze zelfs de Heere Jezus zelf niet meer herkent, als Hij zomaar opeens achter haar staat. Ook Hij stelt haar die wonderlijke vraag: *Vrouw, waarom huilt u? Wie zoekt u?* Maar Maria – het dringt nog steeds niet tot haar door... Haar ogen gaan pas open als de opgestane Heere haar noemt bij haar naam.

Maria!

Als ze dát hoort, begint ze het pas te zien.

Maria!

Zouden die zeven demonen van vroeger haar ooit op deze manier aangesproken hebben? Ze hebben haar misschien wel allerlei andere namen gegeven, maar haar echte naam, haar eigen identiteit – die zal voor hen niet belangrijk zijn geweest.

En de mensen om haar heen – zullen die haar naam nog weleens genoemd hebben? Zouden die niet gewoon over haar gesproken hebben als over die vrouw, die niet spoorde. Die vrouw, bij wie je maar beter een beetje uit de buurt kon blijven.

Jezus – Hij had haar wel aangesproken bij haar eigen naam. Hij had haar weer geleerd dat zij Maria was. Als Maria nu haar naam hoort noemen, midden in haar diepe verwarring, dringt het tot haar door: er is er maar Eén die weet wie ik echt ben.

Het is de Heere! Het is de Heere, die hier bij mij staat!

Hij ís niet dood! Hij leeft!

En ook Maria antwoordt dan maar met één woord: Rabbouni! Dat betekent Meester!

Mijn eigen lieve Meester!

Bent U het echt?

Ja, U bent het echt!

Dan kan het toch niet anders of Maria moet zich op de een of andere manier aan de Heere Jezus hebben vastgegrepen. Misschien wel zoals Mattheüs het beschrijft, dat ze in aanbidding voor Hem op de grond is gevallen en Zijn voeten omhelsd heeft.

Het moet ongetwijfeld net zo'n soort reactie zijn geweest als de reactie van die bruid uit Hooglied 3, als ze haar innig geliefde bruidegom weer gevonden heeft. 'Ze greep Hem vast en liet Hem niet meer los.'

Voordat ik daar verder op in ga, eerst nog even dit. Want dat noemen van Maria's naam door de opgestane Heere is dus heel belangrijk in deze geschiedenis. Dat is het moment van de blijde herkenning, het moment waarop de mist van alle wanhoop en verdriet doorbroken wordt.

Als iemand je naam noemt, dan doet dat wat met je. Dat kom je wel vaker in de Bijbel tegen. En dat herkennen wij, ook in het leven van alledag, ja toch?

Voor de kinderen: als je iets doet wat niet mag en je vader ziet het, dan zul je daar waarschijnlijk veel sneller mee ophouden als hij je naam noemt dan wanneer hij zegt: 'Hé, stop daar eens mee!' Als iemand je naam noemt, maakt dat veel meer indruk. En soms is dat ook gewoon nodig, omdat de boodschap anders niet tot je doordringt.

Dat kan natuurlijk net zo goed ook gelden voor een positieve boodschap. Als je bijvoorbeeld heel erg twijfelt aan jezelf en iemand anders probeert je ervan te overtuigen dat dat echt niet nodig is. Dan zal de boodschap van die ander je sneller raken als hij tegen je zegt: Daan (of hoe je dan ook mag heten), je hebt het gewoon geweldig gedaan. Als iemand heel bewust je naam uitspreekt, doet dat wat met je.

Nou, dat doet de Heere Jezus nu dus ook om Maria te kunnen bereiken. Je zou daarom ook kunnen zeggen: dat hoort nu echt bij het Paasevangelie! De opgestane Heiland zoekt Zijn kinderen heel persoonlijk op. Hij noemt hen bij hun naam. Zo opent Hij als het ware hun ogen voor wie Hij is.

Zouden we die lijn dan vandaag ook niet mogen doortrekken naar ons? Want doet Hij dat niet nog steeds, tot op de dag vandaag? Dan denk ik bijvoorbeeld alleen al aan de manier waarop je naar je eigen doop mag kijken, als je gedoopt bent. De doop zegt dat toch ook heel persoonlijk tegen u en jou: 'Ik heb je bij je naam geroepen, je bent van Mij'?

De doop laat zien dat je heel persoonlijk verbonden mag weten met de Vorst van Pasen. Hij, die door de dood is heengegaan, Hij roept ook u, Hij roept jou tot het leven in Zijn heerlijkheid.

'Ik heb je bij je naam geroepen, je bent van Mij.' Nee, dat is niet zomaar een algemene uitspraak die toevallig ergens in de Bijbel staat. Nee, de Heere Jezus is opgestaan uit dood om dit nou ook heel persoonlijk tegen u en jou te kunnen zeggen. Zoals Hij dat ook al zei tegen Maria.

Hij hééft dat dus ook al heel persoonlijk tegen je gezegd, als je gedoopt bent. En Hij zegt dat eigenlijk telkens weer, als de Bijbel opengaat. Als de blijde boodschap van het evangelie aan je verkondigd wordt.

Zo roept de goede Herder zijn schapen, elke keer weer opnieuw. Hoort u zijn stem, gemeente? Is het al tot je doorgedrongen dat Hij ook jouw naam kent en ook noemt?

Petra, Jonathan, Anja, Corné, vul je eigen naam maar in!

Jezus noemt Maria bij haar naam en dan ziet ze het. Wat een vreugde moet deze blijde herkenning haar gegeven hebben! Ze was de wanhoop nabij geweest. Hoe zou ze ooit nog verder kunnen leven, zonder haar Heere? En nu, nu is Hij er opeens weer. Na een angstige, donkere nacht, wordt het nu weer licht in het leven van Maria. En je voelt het gewoon aan: ze wil Hem nu nooit meer kwijt.

Toch, toch houdt de Heere Jezus haar tegen. Want dan horen we Hem zeggen: Houd Mij niet vast Maria, want Ik ben nog niet opgevaren naar Mijn Vader...

In de Statenvertaling staat er 'Raak Mij niet aan'. Maar je kunt het woord dat hier in het Grieks gebruikt wordt ook vertalen met 'vasthouden'. En ik denk dat dat hier op deze plaats inderdaad een betere vertaling is. Want het gaat er niet om dat Maria de opgestane Heere Jezus niet mag aanraken. Thomas mag dat later immers ook. En ik zei het net al: de evangelist Mattheüs vertelt ook gewoon hoe Maria de voeten van Jezus omhelsd heeft.

Waar het om gaat is dat Maria de Heere Jezus niet voor zichzelf mag houden. Dat ze Hem, nu Hij door de dood is heengegaan, met haar houding ook niet mag terug trekken naar het leven aan deze kant van de dood.

Maria moet niet denken dat Jezus, net als Lazarus, teruggekomen is uit de dood. Nee, Hij is er doorheen gegaan en verschijnt nu aan Maria vanuit het eeuwige leven. Aan de ene kant is Hij nog steeds Dezelfde. Maar aan de andere kant toch ook weer niet. Want Hij heeft alle aardse gebrokenheid overwonnen. Daarom is Hij ook niet meer gebonden aan de beperkingen van het leven in het hier en nu. Jezus staat al aan de overkant. Hij is de Eersteling, Die echt door de dood is heen gegaan en al de Zijnen nu voorgaat naar het eeuwige leven met God.

Houd Mij niet vast, Maria, want Ik ben nog niet opgevaren naar Mijn Vader in de hemel... Maria moet haar Bruidegom laten gaan. Want het is nog niet de tijd van de bruiloft. Jezus, de opgestane Heere – Hij moet nu eerst heengaan naar het huis van Zijn Vader met de vele woningen. Daar, daar moet Hij als het ware eerst al de namen van Zijn kinderen gaan inschrijven. *Ik ga heen om een plaats voor u gereed te maken. En als Ik heengegaan ben en plaats voor u gereedgemaakt heb, dan kom Ik terug en zal u tot Mij nemen, opdat ook u zult zijn waar Ik ben...*

Het werk van de Heere Jezus is nog niet af! Aan het kruis heeft Hij alles al wel betaald. Maar nu, nu moet de toegang tot het eeuwige leven ook heel persoonlijk op naam geregeld worden. Dat, ja ook dat kan alleen de Heiland voor ons doen. *Niemand komt tot de Vader dan door Mij.*

Maria moet haar Bruidegom laten gaan. Zij moet niet aan Hem trekken – Hij zal straks aan haar trekken. Zij moet niet proberen om Hem weer helemaal terug te krijgen in háár leven. Nee, het gaat erom dat ze deel gaat krijgen aan Zijn leven, het eeuwige leven dat Hij verworven heeft, ook voor haar.

Die bruid uit Hooglied wilde haar bruidegom opsluiten in het huis van haar moeder. Haar eigen vertrouwde huis, het huis waar zij geboren was. Maar dat gaat dus niet. Want de bruidegom wil zijn bruid beminnen in het huis dat hij zelf voor haar gereed heeft gemaakt. Daarom zal de bruid zich door haar bruidegom moeten laten meenemen en niet andersom. Dat is wat Maria nu moet leren. En niet alleen Maria. Ook de discipelen. Ja, al Gods kinderen. *Denk erom dat u de liefde niet opwekt of aanwakkert, voordat het haar behaagt.*

Ik vaar op naar Mijn Vader en uw Vader. Naar Mijn God en uw God. Ik moet nu eerst het nieuwe huis klaar maken. *En dan zal Ik komen en zal u tot Mij nemen.*

Gemeente, dat is dan ook de boodschap die ook vandaag aan ons verkondigd mag worden. Onze toekomst ligt niet in het hier en nu. Onze toekomst ligt met Christus verborgen bij God. De Vorst van Pasen, de Opgestane Heere: Hij is de Eersteling, Die ons is voorgegaan, door de dood heen is gegaan. Vanaf de overkant, vanuit het eeuwige leven, roept Hij ook ons nu heel persoonlijk bij onze naam.

Wij moeten niet denken dat wij verloren zijn, als wij Hem soms niet zien. Nee, want Hij leeft. En Hij vergeet Zijn kinderen niet. Nooit. Door de verkondiging van het evangelie trekt Hij ook aan u, trekt Hij ook aan jou. Trekt Hij ons naar zich toe. Zoek het nou toch niet in de dingen van deze wereld. Maar zoek het nou toch eerst en vooral bij Hem. Hier beneden loopt alles uiteindelijk dood. Hoe goed je het dan soms misschien ook kunt hebben. Uiteindelijk moet je alles loslaten. Maar als je Zijn stem hebt gehoord, als je leven gebouwd is op Hem, dan heb je toekomst.

Broeders en zusters: we hebben een Bruidegom die in het eeuwige leven op ons wacht! Wij moeten Hem niet naar beneden proberen te trekken. Alsof Hij alleen maar goed zou zijn om onze problemen hier op aarde op te lossen. Of om ons een goed gevoel te geven over ons leven waarin we vooral zelf de scepter nog zwaaien. Nee. Het gaat erom dat wij ons door Hem naar boven laten trekken. Dat ons geloof en onze hoop op Hem gericht is.

Pasen: de Heere is waarlijk opgestaan. Hij heeft de zonde en de dood overwonnen. Hij is ons voorgegaan naar de eeuwige toekomst van God. Laat daarom ook nu die toekomst je leven al bepalen. Niet ik, maar Hij weet wat goed is voor mij. Durf je dat dan ook echt te geloven? Durf je je daaraan over te geven? Daar komt het voor ons op aan! Wie in Hem gelooft – die heeft het leven. Voor nu. En voor altijd.

Amen